

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României LAVATORI, RENZO;
SOLE, LUCIANO

Secvențe din Evanghelia după Luca. Persoane și relații /

Renzo Lavatori, Luciano Sole;

trad.: Cristian Rus, Aurel Rus. –

Târgu Lăpuș: Galaxia Gutenberg, 2017

ISBN 9789731416977

I. Hodiș, Silviu (ed.)

II. Rus, Cristian (trad.)

III. Rus, Aurel (trad.)

www.galaxiagutenberg.ro

Editura Galaxia Gutenberg

435600 TârguLăpuș, str. Florilor nr. 11

Tel/fax: 0264243616; mobil: 0723377599

email: contact@galaxiagutenberg.ro

PRINTED IN ROMANIA

Această carte este protejată prin copyright. Reproducerea integrală sau parțială, multiplicarea prin orice mijloace și sub orice formă, cum ar fi xeroxarea, scanarea, transpunerea în format electronic sau audio, punerea la dispoziția publică, inclusiv prin internet sau prin rețele de calculatoare, stocarea permanentă sau temporară pe dispozitive sau sisteme cu posibilitatea recuperării informațiilor, cu scop comercial sau gratuit, precum și alte fapte similare săvârșite fără permisiunea scrisă a deținătorului copyrightului reprezintă o încălcare a legislației cu privire la protecția proprietății intelectuale și se pedepsesc penal și/sau civil în conformitate cu legile în vigoare.

Renzo Lavatori

Luciano Sole

SECVENȚE DIN EVANGHELIA DUPĂ LUCA

Persoane și relații

Traducere din limba italiană de
pr. Cristian Rus și pr. Aurel Rus

Galaxia Gutenberg

2017

Cuprins

<i>Cuvânt Înainte</i>	13
<i>Prefață</i>	17
<i>Sigle</i>	19
 <i>Capitolul 1</i>	
PRUNCUL ISUS ȘI BĂTRÂNUL SIMEON	21
1. ACȚIUNEA SPIRITULUI SFÂNT ASUPRA LUI SIMEON	25
2. RECUNOAȘTEREA LUI MESIA	30
3. VIITORUL PRUNCULUI ȘI AL MAMEI SALE	37
 <i>Capitolul 2</i>	
ISUS ȘI PESCARUL PETRU	41
1. GENEROZITATEA LUI SIMON	45
2. CREDINȚA PESCARULUI	48
3. PETRU LA PICIOARELE LUI ISUS	53
 <i>Capitolul 3</i>	
ISUS ÎN NAIN ȘI O MAMĂ ÎNDURERATĂ	65
1. DEZBATERICA ÎNȚIALĂ	69
2. INTERVENȚIA LUI ISUS	75
3. RECUNOAȘTEREA FINALĂ	83

<i>Capitolul 4</i>	
SIMON FARISEUL ȘI O PĂCĂTOASĂ RĂSCUMPĂRATĂ.....	89
1. CONTEXTUL SCENEI ȘI SURPRIZA FARISEULUI.....	94
2. DIALOGUL DINTRE ISUS ȘI SIMON.....	99
3. CUVINTELE LUI ISUS ADRESATE FEMEII ȘI REACȚIA CELOR PREZENȚI.....	106

<i>Capitolul 5</i>	
ISUS ȘI UNII CARE SUNT GATA SĂ-L URMEZE	109
1. UN INDIVID ȘI PERSPECTIVA FIULUI OMULUI.....	115
2. UN ALT INDIVID ȘI URGENȚA ÎMPĂRĂȚIEI LUI DUMNEZEU	120
3. UN AL TREILEA INDIVID ȘI PERSEVERENȚA ÎN A URMA.....	124
4. DORINȚA DE A FI DISCIPOL.....	127

<i>Capitolul 6</i>	
DOI OAMENI AI TEMPLULUI ȘI UN SAMARINEAN	129
1. ISUS ȘI UN ÎNVĂȚĂTOR DE LEGE	133
2. A SE FACE APROAPELE.....	138

3. «TRECEREA PE-ALĂTURI» A UNUI PREOT ȘI A UNUI LEVIT	141
4. «OPRIREA» UNUI SAMARINEAN	144

<i>Capitolul 7</i>	
ISUS CU MARTA ȘI MARIA	151
1. FEMEILE ÎN LUCA.....	156
2. PERSONALITATEA MARTEI ȘI A MARIEI	158
3. PRETENȚIILE MARTEI.....	162
4. RĂSPUNSUL LUI ISUS	165

<i>Capitolul 8</i>	
ISUS, UN FARISEU ȘI INVITAȚII LA PRÂNZ....	173
1. OSPITALITATEA RĂSPĂLĂTITĂ.....	178
2. RECOMPENSA ESCATOLOGICĂ.....	182
3. DIALECTICA IUBIRII	186

<i>Capitolul 9</i>	
UN FRATE MAI TÂNĂR ȘI UNUL MAI MARE	191
1. SUFLETUL FILIAL AL FIULUI RISIPITOR	198
2. SPIRITUL SERVIL AL FIULUI CEL MARE.....	202
3. FIGURA IUBITOARE A TATĂLUI.....	205

Capitolul 10

UN CERȘETOR ȘI UN BOGAT EGOIST..... 213

1. DOUĂ MODURI DE
A TRĂI PE ACEST PĂMÂNT..... 218
2. DOUĂ DESTINE DIFERITE DUPĂ MOARTE 221
3. CINCI FRAȚI ÎNCĂ ÎN VIAȚĂ..... 228

Capitolul 11

NERECUNOȘȚINȚĂ ȘI

CREDINȚĂ ÎN CEI ZECE LEPROȘI..... 231

1. DRUMUL ÎNSPRE IERUSALIM..... 236
2. ZECE LEPROȘI ȘI ISUS 238
3. UN SAMARINEAN MÂNTUIT 242

Capitolul 12

UN JUDECĂTOR NEDREPT ȘI

O VĂDUVĂ STĂRUITOARE..... 251

1. PERSEVERENȚA RUGĂCIUNII..... 255
2. CELE DOUĂ PERSONAJE FAȚĂ ÎN FAȚĂ..... 257
3. IMPLORAREA DREPTĂȚII DIVINE..... 261

Capitolul 13

UN FARISEU ȘI UN VAMEȘ ÎN TEMPLU..... 267

1. AMBII ÎN PREZENȚA LUI DUMNEZEU..... 271
2. RUGĂCIUNEA FARISEULUI..... 275

3. ATITUDINEA VAMEȘULUI 279

Capitolul 14

ISUS ÎN CASA LUI ZAHEU 285

1. IDENTITATEA LUI ZAHEU 289
2. CONTACTUL CU ISUS..... 292
3. PROTAGONISTUL FRAGMENTULUI..... 298

Capitolul 15

ISUS RĂSTIGNIT ÎMPREUNĂ

CU DOI TÂLHARI..... 305

1. UN RĂUFĂCĂTOR OSTIL
MÂNTUITORULUI 309
2. UN TÂLHAR MARTOR AL DREPTĂȚII 312
3. ISUS ÎN ÎMPĂRĂȚIA SA
ÎMPREUNĂ CU CEL VINOVAȚ 315

Capitolul 16

ISUS ÎNVIAT ÎMPREUNĂ

CU DOI UCENICI DIN EMAUS..... 323

1. SITUAȚIA CONCRETĂ..... 329
2. DRUMUL ÎMPREUNĂ..... 331
3. ÎNTÂLNIREA DE CREDINȚĂ CU HRISTOS .. 335

Excursus 1

Spiritul Sfânt, omul și Cuvântul lui Dumnezeu 341

1. SPIRITUL, CUVÂNTUL LUI

DUMNEZEU ȘI ANUMITE PERSONAJE 343

2. SPIRITUL, CUVÂNTUL LUI

DUMNEZEU ȘI ISUS DIN NAZARET 352

Excursus 2

Spiritul Sfânt și Rugăciunea.....359

1. SPIRITUL SFÂNT - IZVOR

DE RUGĂCIUNE.....363

2. RUGĂCIUNEA - LOCUL

SPIRITULUI SFÂNT365

3. SPIRITUL SFÂND-RODUL RUGĂCIUNII.....367

Bibliografie.....371

Lc 2,25-35

25. Și iată era un om în Ierusalim, cu numele Simeon; și omul acesta era drept și temător de Dumnezeu, așteptând mângâierea lui Israel, și Spiritul Sfânt era asupra lui.

26. Și lui i se vestise de către Spiritul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe Hristosul Domnului.

27. Și din îndemnul Spiritului a venit la templu; și când părinții au adus înăuntru pe Pruncul Isus, ca să facă pentru El după obiceiul Legii,

28. El L-a primit în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu și a zis:

29. Acum, slobozește pe robul Tău, Stăpâne, după cuvântul Tău, în pace,

30. Că ochii mei văzură mântuirea Ta,

31. Pe care ai gătit-o înaintea feței tuturor popoarelor,

32. Lumină spre descoperirea neamurilor și slavă poporului Tău Israel.

33. Iar Iosif și mama Lui se mirau de ceea ce se vorbea despre Prunc.

34. Și i-a binecuvântat Simeon și a zis către Maria, mama Lui: Iată, Acesta este pus spre căderea și spre ridicarea multora din Israel și ca un semn care va stârni împotriviri,

35. Și prin sufletul tău va trece sabie, ca să se descopere gândurile din multe inimi.

La patruzeci de zile după naștere, Isus, fiul unul născut, este condus la templu și oferit lui Dumnezeu, așa după cum prescrie legea lui Moise. În timp ce Iosif și Maria urcă spre Ierusalim, pe scena evenimentelor apare Simeon și, într-un al doilea moment văduva în vârstă Ana, proorocița. Atenția noastră se oprește, desigur, asupra lui Simeon.¹

Evenimentul are loc la Ierusalim, orașul sfânt, inima poporului lui Israel; acolo este templul, locul prezenței lui Dumnezeu. Isus, născut în anonimatul unei iesle, recunoscut de către păstori, este acum oferit lui Dumnezeu în templu, loc sacru și public, unde fiecare israelit se întâlnește cu Dumnezeul său. În acest loc, atât de sfânt și solemn, are loc revelația pruncului Isus în primele zile ale existenței sale pământești. Prin intermediul mesajului celor doi bătrâni, Simeon și Ana, cititorul poate să recunoască cine este într-adevăr nou-născutul și care este misiunea lui.

¹ Ca bibliografie orientativă în ceea ce privește fragmentul cf.: R.E. Brown, *La nascita del Messia secondo Matteo e Luca*, Assisi 1981, 590-639; E. Galbiati, «La presentazione al Tempio (Luca 2,22-40)», în *BibOr* 6(1964), 28-37; P. Grelot, «Le cantique de Siméon (Luc 2,29-32)», în *RB* 93 (1986), 481-509; R. Laurentin, *I vangeli dell'infanzia di Cristo. La verità del Natale al di là dei miti*, Cinisello Balsamo 1985, 263ss; G. Marconi, «Il bambino da vedere. L'estetica lucana nel cantico di Simeone e dintorni», în *Greg* 72(1991), 629-654; S.A. Panimolle, «Gesù salvezza e luce. La preghiera di fronte al compimento (Lc 2,29-32)», în *PSV* 25(1992), 85-100; J. Radermakers – P. Bossuyt, *Lettura pastorale del vangelo di Luca*, Bologna 1983, 185-190; K. Stock, «Maria nel tempio (Lc 2,22-52)», în *PSV* 6(1982), 114-125; T. Stramare, «La presentazione di Gesù al tempio (Lc 2,22-40). Eventi e parole intrinsecamente connessi», în *BibOr* 25 (1983), 63-71; A. Valentini, «Il secondo annuncio a Maria», în *Marianum* 50(1988), 290-322.

1. ACȚIUNEA SPIRITULUI SFÂNT ASUPRA LUI SIMEON

În Ierusalim locuiește un om, al cărui nume este dezvăluit imediat, Simeon; este vorba de o persoană concretă, surprins în particularitatea și determinarea sa personală. Evanghelistul Luca demonstrează un interes special în a prezenta persoane singure în relația lor cu Hristos. În acest caz subliniază anumite particularități ce luminează progresiv figura acestei persoane. În primul rând este chemat «drept» adică îndeplinea legea, disponibil voinței divine, respectuos în ceea ce priveau datoriile față de Dumnezeu. Textul adaugă «temător de Dumnezeu», pios (*eulabês*), adică devotat.² Adjectivul *eulabês* a cărui folosire în Noul Testament este limitată doar la Luca și Faptele Apostolilor, denotă o scrupulozitate specială în îndeplinirea datoriilor religioase, face apel la un comportament atent și credincios în acțiunile de cult; cel ce «are grijă» de lucrurile lui Dumnezeu, adică perseverent în rugăciune, cu spiritul aproape de Dumnezeu.

Acest om «aștepta mângâierea lui Israel».³ De remarcant faptul că nu așteaptă o mântuire doar pentru el, delimitată în așteptările sale personale. Sufletul său este interesat pentru binele întregului popor căruia aparține, al lui Israel. În Simeon se regăsește încoronarea așteptării mesianice a

² În traducerea CEI, folosită în liturgie, se regăsește expresia «temător de Dumnezeu», dar e de preferat să fie tradus cu «pios», deoarece Luca de obicei pentru expresia temător de Dumnezeu folosește termenul *foboumenos ton Theon*.

³ El se aseamănă cu Iosif din Arimateea care în Lc 23,50-51 este descris ca «bun și drept... așteptând împărăția lui Dumnezeu». Simeon poate fi văzut ca și echivalentul său în perioada precedentă ministerului public a lui Isus.

lui Israel,⁴ el îi reprezintă și sintetizează în aspectele cele mai bune pe aceia legați de particularitățile religiozității ebraice. Chiar dacă este caracterizat în specificitatea lui, este totodată încadrat în mod profund în comunitatea israelită cu care împărtășește istoria și așteptarea desăvârșirii definitive. Evenimentele acestui popor pot fi comparate cu un lung drum, marcat de momente de speranță și de deziluzie, către o țintă prestabilită, un sfârșit bine determinat. Simeon simte greutatea acestui drum, dar în același timp și bucuria interioară.

Ținta este indicată ca o «consolare». Bătrâna Ana se va exprima în mod similar vorbind despre «mântuire în Ierusalim».⁵ «Mângâierea» (*paraklêsis*) presupune o situație antecedentă, marcată de suferință, mizerie, de sclavie. De aici dorința de răscumpărare, de eliberare; de fapt așteptarea libertății se naște și se întărește, în special, în cine este conștient că este sclav.

Această așteptare a definit sensul global și unitar al zilelor lungi de viață ale lui Simeon. El nu a renunțat niciodată la speranță, chiar și în fața Dumnezeuului său aparent inactiv și indiferent. Aștepta ceea ce din punct de vedere uman omul nu putea să-și procure, deoarece umanitate progresează de-a lungul istoriei, dar este incapabilă să găsească și să dobândească mângâierea. Aceasta este oferta din partea

4 Cf. R. Laurentin, «La speranza dei giusti in Lc 1-2», în *PSV* 9(1984), 123-126.

5 Mențiunea «mângâierea lui Israel» trimite evident la tema ce caracterizează Deutero-Isaia, care începe exact cu aceste cuvinte: «Mângâiați, mângâiați pe poporul Meu» (Is 40,1). Și substantivul «mântuire» face referire la verbul ce corespunde în Isaia, prin care se afirmă că Dumnezeu răscumpără pe Israel (Is 41,14; 43,1; 44,22-24). Evanghelistul recurge intenționat la semnificația frazeologică din Deutero-Isaia.

unui personaj precis și concret, Mesia lui Dumnezeu.

În descrierea acestui bătrân, este de remarcat o precizare ce nu trebuie neglijată, ce este evidențiată de trei ori de către evanghelist: acțiunea Spiritului Sfânt asupra lui Simeon.⁶

Se afirmă în primul rând că «Spiritul Sfânt era asupra lui»; ceea ce înseamnă că locuia în el și cu el mereu: o permanență continuă și stabilă, ce face din Simeon omul plăsmuit și plin de Spirit Sfânt. De cealaltă parte, Spiritul nu este inactiv, ci constituie o prezență dinamică, ce lucrează în acest om prin diferite moduri. Luca evidențiază prima precizare: «I se vestise (= anunțase⁷) de către Spiritul Sfânt că nu va vedea moartea până ce nu va vedea pe Hristosul Domnului». Se întrevide apoi faptul că personajul descris nu este tânăr, ci este un bătrân în pragul morții, precum se înțelege din înseși cuvintele lui Simeon: «Acum slobozește pe robul tău», expresie ce indică moartea. Fraza nu ar avea sens din gura unui tânăr.

Apoi faptul că el a văzut pe Mesia înainte de a muri, demonstrează că mângâierea lui Israel, așteptată de Simeon, nu se reduce la o mântuire obișnuită, după modelul așteptărilor umane. Este vorba de mântuirea mesianică, aceea

6 Versiunea CEI a eliminat una din cele trei mențiuni ale Spiritului. «Spiritul Sfânt ce face profeți, acest semn al timpurilor, era asupra lui Simeon. Luca va spune aceasta de trei ori, insistent, precum de trei ori amintea de fidelitatea la legea lui Moise în versetele precedente. Legea și profeții sunt pentru a-l primi pe Isus și a proclama mesianitatea lui» (G. Rossé, *Il Vangelo di Luca. Commento esegetico e teologico*, Roma 1992, 98).

7 Verbul *chrêmatisô* este folosit de către Luca în Faptele Apostolilor, unde se spune că sutașul Corneliu a fost «înștiințat» de către un sfânt înger ca să îl invite pe Petru în casa lui pentru a asculta de la el cuvinte despre Isus. Același verset îl prezintă pe Corneliu ca «drept și temător de Dumnezeu», în timp ce în capitolul 10,2 se spune despre el că era «cucernic și temător de Dumnezeu».

definitivă. Bătrânul anunță sosirea lui Mesia, momentul împlinirii timpurilor, desăvârșirea oricărei așteptări ale lui Israel. El nu este informat de către un oarecare instinct, de către vreo clarviziune, de presupuneri, de calcule, ci este iluminat de către Spiritul Sfânt, adică de o lumină supranaturală care vine de la Dumnezeu. Este Spiritul care îi luminează mintea, îi confirmă vestea, îi dă această înștiințare; este Spiritul care îl proiectează în viitor, într-o stare de așteptare vigilentă și sigură. Speranța lui construită din pură încredere ce asumă nuanțe de siguranță interioară, este fondată pe ascultarea la iluminările Spiritului.

Această așteptare a venirii lui Mesia nu se bazează pe o umană și ezitantă încredere că Dumnezeu ar fi uitat de poporul său și că mai devreme sau mai târziu L-ar fi trimis pe Mesia. Mulți, din timpul lui Simeon, au fost dominați de această încrezătoare așteptare a intervenției lui Dumnezeu, dar într-un sens prelungit în timp și confuz. În acest caz, în schimb, are loc ceva urgent și iminent. Fiind înaintat în vârstă, Simeon ar fi putut să reflecte în sine faptul că Mesia în mod sigur nu ar fi venit în timpul existenței sale, care acum se află la deznodământ, dar l-ar fi văzut generațiile următoare generației lui. În el speranța are toate motivele umane să slăbească. Dimpotrivă, Spiritul, prin revelația interioară, susține așteptarea, o reînnoiește, o întărește, îi dă viață, o confirmă și o actualizează; nu o proiectează într-un viitor îndepărtat, ci o face prezentă acum și aici.

Spiritul în acest fel ghidează sufletul acestui bătrân înspre întâlnirea cu Mântuitorul, scurtează timpurile, le întrece, îl împinge cu putere către Mesia, care este aproape, care a venit deja. Fără Spiritul Sfânt, Hristos este departe, foarte departe fie în sens spațial, pentru că nu se recunoaște chiar dacă este prezent, cum s-a întâmplat în cazul nazarinenilor, fie în sens temporal, pentru că este considerat ca ceva foarte

departe în timp, ca și când omul adoarme din punct de vedere spiritual iar mirele întârzie să vină. Spiritul îndrumă sufletul în direcția lui Hristos care se face prezent: «Spiritul și mireasa spun: „Vino”». În lipsa Spiritului, în mod neașteptat Hristos este lăsat în uitare, în timp ce existența umană caută sprijin în speranțe deșarte, îndreptându-se către o realitate efemeră.

Simeon, în pragul morții, nu se gândește la trecut, nici nu se oprește asupra amintirilor din timpurile trecute, ci este disponibil să primească mântuirea pe care o are vie în inimă, așteptând demult. De fapt demonstrează a fi un tânăr datorită Spiritului divin, în așa fel încât poate să privească înainte, către Hristos, pentru că Hristos este adevăratul viitor. Spiritul îl face să înțeleagă că are parte de un eveniment apropiat, dar care nu este moartea.

Textul pare să susțină această idee, din moment ce subliniază că Simeon mai întâi îl vede pe Hristos, apoi primește moartea;⁸ mai întâi viața, mântuirea, apoi sfârșitul. Nu contrariul. Orice bătrân, de obicei, privește în urmă, la viața trecută, pentru că în fața lui vede doar un lucru sigur, moartea. În schimb Simeon privește înainte, pentru că în fața ochilor lui stă siguranța mântuirii, sosește Mesia, după care va sosi și moartea. Din acest motiv inima lui este în pace, sufletul lui se bucură. Mai întâi de toate trebuie să se aștepte Mesia, pentru a avea încredere în mântuirea lui.

Fragmentul evanghelic face o a treia referire la Spiritul Sfânt: «Și din îndemnul Spiritului a venit la templu».

8 «A vedea moartea» face aluzie la *ultimul* moment al istoriei personale a lui Simeon; «a vedea pe Hristos» în schimb îl încadrează pe Simeon la începutul unei istorii universale, începutul timpurilor mântuirii definitive. Simeon experimentează acest început.

Simeon merge la templu,⁹ dar venirea lui la templu nu este o simplă venire din motive umane sau religioase; el merge la templu pentru că Spiritul îi îndeamnă voința, iar el se lasă condus. Spiritul, dincolo de a ilumina inteligența, impulsionează voința. Mișcat de acest instinct spiritual, Simeon îndeplinește ceva ce nu înțelege imediat, dar va înțelege doar la sfârșit, când îl va întâlni pe Pruncul Isus. Este stimulat de către Spiritul Sfânt înspre întâlnirea cu Mesia, în timp ce din punct de vedere uman, se îndreaptă în mod obișnuit înspre edificiul sacru. Existența lui a fost dedicată așteptării, acum Spiritul îl împinge înspre un contact, în așa fel încât să vadă în mod fizic și să îl prindă în brațe pe Hristos.

2. RECUNOAȘTEREA LUI MESIA

Întâlnirea cu Isus pare să fie din întâmplare, dar în schimb este determinată de două acțiuni: pruncul este adus la templu de către părinți pentru a împlini legea, Simeon este îndemnat în interior de către Spiritul pentru a merge la templu. Legea pentru unii și Spiritul pentru celălalt au același scop și favorizează întâlnirea:¹⁰ același loc sacru îi

9 Luca cunoaște diferența dintre termenul *hieron*, pe care îl folosește aici pentru a indica templul în general sau curtea templului, și termenul *naos*, ce indică sanctuarul templului în care intrau preoții, folosit în 1,21-22. Și cum Simeon se întâlnește cu Maria, el nu putea să se regăsească decât în curtea mulțimii sau în cea a femeilor.

10 Întâlnirile voite de Dumnezeu includ două itinerarii, care în primul moment sunt diferite iar apoi tind înspre a se uni. Se remarcă o tehnică narativă la împletirea acestora, unde protagoniștii prezentați în mod distinct în primele două părți (Lc 2,22-24: sfânta familie; 2,25-27a: Simeon) care se întâlnesc într-un final în a treia parte (Lc 2,27b-35). Asemenea tehnică narativă apare și în altă parte în scrierile lucane, de exemplu: Maria cu Isus și Elisabeta cu Ioan (Lc 1,5-25.26-38.39-56);

primește și îi unește într-un unic eveniment mântuitor.

«El L-a primit în brațele sale și a binecuvântat pe Dumnezeu». Simeon îl glorifică pe Domnul în semn de laudă, de bucurie, de mulțumire când îl «primește» pe Isus între brațele îndoite (*agkalê*). În baza acestui verset, Simeon a devenit remarcabil în hagiografia creștină recunoscut ca *Theodochos*, «Primitorul de Dumnezeu». El strânge la sine un copil care, din punct de vedere uman, este la fel ca și ceilalți, nu este împodobit cu semne regale sau triumfale, totodată este în măsură să fie individualizat în identitatea sa profundă. Îl recunoaște în lumina lui Dumnezeu, îl îmbrățișează în credință. Simeon aici nu mai este omul care așteaptă, ci devine omul care vede. Tocmai pentru că are în brațe pe Isus și a înțeles cu adevărat cine este acest copil, începe să-l laude pe Dumnezeu, într-o infinită mulțumire. Ce altă realitate este mai mare decât Isus? Ce dar mai mare poate oferi Tatăl decât pe Fiul său, Mântuitorul?

Acest bătrân poate să celebreze în acest fel sărbătoarea vieții lui. El izbucnește în cântecul *Nunc Dimittis*,¹¹ *Acum șlobozește* pe care Biserica pretutindeni încă din secolul al V-lea, îl cântă pentru glorificarea lui Dumnezeu și bucuria

sfânta familie și păstorii (Lc 2,1-7.8-14.15-20); Filip și famenul din Etiopia (Fapte 8,26-27a.27b-28.29-40); Pavel și Anania (Fapte 9,1-9.10-16.17-19); Petru și Corneliu (Fapte 10,1-8.9-16.17-48). Cele două itinerarii se unesc prin intermediul unui mesaj angelic, o viziune, un îndemn al Spiritului sau o circumstanță providențială. În toate aceste episoade, apogeul apare constituit de către un al treilea moment în care are lor întâlnirea.

11 «Just as the greatness of John was predicted by Zechariah in the Benedictus, so now the greatness of Jesus will be hymned by Simeon. Because of the stepparallelism, however, Simeon utters a double pronouncement, a canticle in vv. 29-32 and an oracle in vv. 34-35» (J. A. Fitzmyer, *The Gospel according to Luke I-IX*, New York 1981, I, 421).

tuturor, ca și rugăciune serală de încheiere. În acest cântec Simeon este prezentat, în primul rând, ca «servul» în fața Suveranului (*despotēs*). Termenul de «serv» semnifică acela care se supune lui Dumnezeu și îndeplinește misiunea profetică voită de Dumnezeu.¹² Simeon se abandonează în mâinile lui Dumnezeu, se pune la dispoziția lui Dumnezeu, a operei și a voinței lui. El acționează conform cuvântului Domnului și este ascultător Spiritului devenind mărturisitor al lui Mesia, vestitorul Domnului, profet în mijlocul poporului său. El îndeplinește nobila misiune de a-l vedea pe Mântuitorul și de a-l vesti ca prezent în lume.¹³

«Acum»: ceasul mesianic a sosit, timpul decisiv al mântuirii se înfăptuiește.¹⁴ Vechea promisiune ce părea a fi dispersată într-un viitor îndepărtat este acum o realitate, este aici în brațele sale. Acum ochii săi o văd, el nu se poate

12 Prin substantivul *doulos* Vechiul Testament, în particular Psalmii caracterizează personajele cele mai reprezentative din istoria poporului ales: apelativul este atribuit lui Avram, lui Moise și lui David. Orice israelit evlavios iubea să se numească servul lui Yahve. Serviciul îndeplinit de Simeon este unul profetic. De fapt Luca dorește să pună în lumină spiritul profetic ce se manifestă și lucrează în personajele Evangheliei copilăriei; dimpotrivă, pentru unele personaje, el afirmă explicit că sunt profeți sau că sunt aleși pentru a îndeplini o misiune profetică.

13 «În cadrul „Evangheliei copilăriei” Simeon este profetul chemat să îndeplinească prezentarea oficială a lui mesia *Christos Kyriou* („Hristosul Domnului”) lui Israel și mulțimii de la intrarea templului. Isus înfăptuiește intrarea sa în sanctuar pe brațele părinților (v. 22), Simeon, ce reprezintă simbolic cel mai bun Israel, comunitatea ideală a timpurilor mântuirii (vv. 25-28), îl ia și le dezvăluie lor și celorlalți prezenți destinul și misiunea sa» (Ortensio da Spinetoli, *Luca. Il Vangelo dei poveri*, Assisi 1982, 118).

14 Luca nu întrebuințează particula *nyn* exclusiv pentru a exagera formularea imnului. El demonstrează o predilecție specială pentru această particulă vrând să arate și să scoată în evidență prezența și caracterul săvârșitor al mântuirii.

înșela, nu poate să aștepte alt timp. Acum a ajuns scopul vieții sale, se bucură de acesta și nu mai are nimic important de sperat pe pământ și de la viață. Isus, mântuirea, este totul.

Spiritul Sfânt nu l-a înștiințat că ar muri *după* ce l-a văzut pe Mesia, ci mai degrabă că l-ar vedea pe Mesia înainte de a muri. Spunând «Acum, slobozește¹⁵ pe robul tău», tocmai la începutul imnului, bătrânul nu se gândește în primul rând la moarte, ci vrea să mărturisească faptul că a crezut promisiunii făcute de către Spiritul și că a îndeplinit fidel serviciul profetic. De aceea, el poate să plece în pace, pentru că Dumnezeu acum a desăvârșit cuvântul său.

Expresia «în pace» nu subliniază faptul că Simeon se îndreaptă spre moarte cu inima bucuroasă sau fără preocupări, dar, este pusă la sfârșitul celui de-al doilea stih, într-o postură ce exagerează, evidențiază sosirea păcii mesianice; pentru aceasta poate să fie cel mai bine tradusă «cu pace». Pacea mesianică, anunțată de către îngeri cu ocazia nașterii pruncului Isus, este acum transmisă lui Simeon, iar el se poate bucura de aceasta, fără a fi necesar să cedeze morții, dimpotrivă, gustând din bucuria vieții până când Stăpânul va vrea.¹⁶

Fără nevoia de a admite că Simeon s-ar fi gândit obligatoriu la moarte după ce l-a văzut pe Domnul, se poate la fel presupune că el ar fi avut un înțeles diferit al morții. Cu Hristos în brațe, moartea primește o lumină nouă pentru

15 «Acum slobozește». Verbul este la indicativ și are o valoare declarativă: nu este vorba de un imperativ nici de o formă de rugămintă, cum de obicei subînțeleg alte traduceri cu «acum slobozește pe robul tău să plece»

16 Pentru această interpretare, a se consulta: B. Prete, «Il senso della formula „en eirênêi” in Luca 2,29», în Id., *L'opera di luca. Contenuti e prospettive*, Leumann (TO) 1986, 167-184.